

"Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi!"

VARPAS

LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

2010 gegužė

Nr. 5 (187)

Gegužės 7-oji – Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena

Antano R. Šakalio pieš.

Lietuvių raštijos pradininkai

Abraomas Kulvietis 1510–1545

Martynas Mažvydas 1510-1563

Stanislovas Rapalionis 1485–1545

Gegužės 2-oji – Motinos diena

Sveikiname

*Visas motinas ir
močiutes*

*Benediktą Algimantą
Masaitį 75-mečio proga*

*Petrą Algimantą Marcinkevičių
70-mečio proga*

*Reginą Smetonaitę
45-mečio proga*

Lietuvos motinų kryžiaus keliai

**Jonas Burokas-Kristijonas
Valstietis**

Pernai rugsėjo pirmąją su reikalais išvažiavome su žmona į Šiaulius. Tuo pačiu nutarėme aplankyti Kryžių kalną, kuriame senokai buvome. Saulėta diena. Būreliai moksleivių, studentų, pavienių ir poromis įvairaus amžiaus žmonių, būriai ekskursantų iš įvairių šalių neša į kryžiais apaugusį kalną didesnius ir mažesnius kryželius, rašo ant jų pritvirtintų lentelių savo vardus ar kitus įrašus, kreipdamiesi į Viešpatį įvairiomis intencijomis. Lipdami pagrindiniu taku laiptais į Kryžių kalną ir eidami pro aibę didelių ir mažų kryžių, girdėjome vėjelio pučiamų medinių pakabintų kryžių savitą melodiją. Jų skambesys sugrąžino mane daugiau kaip penkiasdešimt metų atgal. Prisiminiau Lietuvos motinų kančių kelią, pusę amžiaus užtrukusį sovietinės okupacijos laikotarpį, išniekintus drąsiausių Lietuvos sūnų ir dukrų palaikus miestelių aikštėse, motinas belaukiančias iš sovietinių lagerių, kalėjimų grįžtančių savo vaikų. Prisiminiau Vytauto Vaineikio ir savo motinos bendravimą, kurios turėjo bendrą kančią ir skausmą. Jos laukė sugrįžtančių, nuteistų už politiką, savo sūnų. Gerai prisimenu gautus iš Vytauto mamos laiškus, kuriuose ji su mano mama dalinosi prisiminimais, bendru skausmu ir viltimi pamatyti savo vaikus, grįžusius į gimtuosius kraštus. Jos nusprendė, kad veš kryžius į Kryžių kalną. Mano mama dėl tolumo kelio, masyvaus metalinio, suvirinto iš vamzdžių, kryžiaus nenuvežė. Jis ir dabar stovi Ukmergės kapinėse greta mūsų senelių ir broliuko Ramučio antkapio. Vytauto mama savo sumanymą įvykdė. Kaip ji rašė, nunešė kryžių iš Šiaulių ant savo pečių į Kryžių kalną. Mamos meldėsi belaukdamas savo sūnų. Vytauto mama taip ir neišvydo sūnaus

– iškeliavo Anapilin. Mano mamai buvo lemta pamatyti savo sūnų Edvardą. Kartu su tėvais sulaukėme ir Lietuvos Nepriklausomybės.

Labai gražius laiškus su savo kūrybos posmeliais bei piešiniais Vytautas rašė ir man su viltingomis užuominomis, kad Lietuva bus laisva. Deja, jo laiškų neišliko. Mūsų namuose dažnų kratų metu čekistai juos konfiskuodavo. 1957 metų pavasarį susirašėme su Vytautu laiškais, kad remsime likusius kalėjime likimo brolius. Pas mus vėl krata. Čekistas prie stalo, susidėjęs šūsnį laiškų, nagrinėja jų turinį, greta sėdi mano mama ir tėvas, tolėliau liudinininkai. Aš priėjau prie stalo ir matau – guli ant jo Vytauto laiškas, kuriame konkretūs, perkeltine prasme, pasiūlymai apie nelegalią antisovietinę veiklą. Paimu nuo stalo Vytauto laišką ir drąsiai išeinu į lauką. Apsidairau – nieko nėra. Suplėšau į mažas skiauteles laišką, užberiu žemėmis. Čekistas tęsia savo darbą. Baigęs kratą, paima Edvardo ir kitus raštus, kai kurias religines, Lietuvos istorines knygas ir išvažiuoja. Jam išvykus mama nustebusi pasakė – tai tikras stebuklas. Čekistas laiško paėmimo fakto negalėjo nematyti.

Atėjo 1957 metų žiema, sugrįžo Edvardas. Visi džiaugėmės. Deja, gūdžią mėnesienos naktį vėl neprašyti svečiai. Krata daro ne tik čekistai, bet ir kriminalistai. Paima ne tik jiems reikalingus dokumentus, bet išsiveža ir mus abu su Edvardu. Edvardą palieka Ukmergėje, o mane nuveža į Vilnių, KGB rūmus. Ten supažindina su taisyklėmis ir patalpina į vienutę. Tardoma daugiausia naktį ir klausinėja labiausiai apie bendrus su Vytautu Vaineikiu planus. Edvardo pamokytas, tardymo metu visą laiką kartojau – nieko nežinau ir jokioje antisovietinėje veikloje nedalyvauju. Po trijų savičių paleido. Be abejo, galėjo mane nuteisti, įkalinti už antisovietinį nusistatymą, pasiryžimą kovoti prieš raudonuosius okupantus, paimtas kratos metu partizanines dainas. Mano likimą greičiausiai nulė-

mė atsitiktinumas. Mane tardė bendraklasės Aldonos tėvas, papulkininkis Mackevičius.

Praėję lageriuose, kalėjimuose kančių kelią, sugrįžo į Lietuvą Edvardas, po keleto metų Vytautas. Viena kartą jie ir jaunesnysis brolis Antanas pasiūlė parašyti į pogrindyje leidžiamą „Varpą“ straipsnį apie sovietinę žemės ūkį, kolchozų ir sovchozų ekonominę būklę ir jų prievartinę kūrimo istoriją. Jame pranašavau jų žlugimą. Pavadinau šį straipsnį „Užtenka melo“. Manau, kad pabaigą šiam straipsniui parašė Vytautas. Jis baigtas tokiais žodžiais: „prie ginklo, vyručiai!“

Ne kartą perdaviau jam vaškuotes spausdinimui, kurios buvo ypatingoje apskaitoje.

Vytautas daug prisidėjo prie Vilniaus Arkikatedros gražinimo. Jo apipavidalintas atvirukas ir sukurtas posmelis „Leisk melstis Katedroj senojoj...“ buvo išplatintas šimtais egzempliorių tiražu. Prie šio atviruko dauginimo Vytautas su fotografu dirbo nemigęs kelias paras. Jis pirkto apie tūkstantį žvakučių, kurias dalino prie Katedros praeiviams kartu su atviruku ir kvietė juos, uždegus žvakutes reikalauti, kad Katedra būtų gražinta tikintiesiems. Šioje akcijoje teko dalyvauti ir man. Kartu su Vytautu teko platinti gipsinį, gražiai apipavidalintą, penkiolikos centimetrų diametro medalį, skirtą Lietuvos Krikšto 600 metų Jubiliejui. Nunešėme keletą jų į Vilniaus Žvėryno bažnyčią. Klebonas St. Lydys (žuvo avarijoje per pučą, ant jo mašinos užvažiavus sovietiniam visureigiui) apžiūrėjęs ir įvertinęs Vytauto kūrinį pasakė: „Gražiai paruoštas, tik gaila, kad nėra ant Katedros stogo šventųjų skulptūrų“.

Atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę, Vytauto buvo pilna visur. Ypač džiaugėsi Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos atkūrimu ir leidinio „Varpas“ įregistravimu Teisingumo ministerijoje bei kartojo, kad mūsų laukia dar didelis darbas, nes kova dar nebaigta. Jo žodžiai tvirtinasi ir dabar.

Vienus metus teko dirbti Antavilių pensionato direktoriumi. Kartą Vytautas pasiprašė, kad jį priimtų į Kalvarijų gatvėje esantį pensionatą – gerontologijos centrą. Jame jis greitai įprato, kūrė ir skaitė savo kūrybos eilėraščius, tapė paveikslus, dalyvavo pensionato veikloje. Tačiau ten negalėjo pakęsti, kad su juo gyveno buvę partiniai funkcionieriai, buvę čekistai, net pagarsėjęs žudikas Sokolovas, kurio vadovaujami užverbuoti parsidavėliai, persirengę partizanų apranga, suiminėjo partizanus, žudė juos ir partizanų vardu Lietuvos žmones, jų šeimas, senelius ir kūdikius. Jisai sakydavo, kad jeigu valstybė su juo nesusidoros, teks šio darbo imtis jam pačiam.

Mūsų mamą, jis vadindavo mamyte, mamute. Vadindavo taip gal ir todėl, kad mūsų mamos turėjo Bronislavos vardą. Jo mama išmeldė, kad Vytauto talentas persidavė jos vaikeliams. Vienas jų tapo kunigu, paveldėjo tėvo oratorinius sugebėjimus, pomėgi

poezijai, dailei.

Vytauto palaikai ilsisi Jogvilų kapinaitėse, Ukmergės rajone. Jam amžiną giesmę ošia pušys. O kiek motinų, praėjusių kryžiaus kelius, nežino savo sūnų kapų, kiek tokių motinų, kurių kapai nežinomi. Antai, po 1950 m. sausio 20 d. iš didelės ir gražios Agotos ir Motiejaus Juodžių šeimos liko tik motina, kuriai buvo lemta išgyventi visų šešių sūnų žūtį, nežinant nei vieno jų

kapo, taip pat – ir vyro mirtį. Motiejus Juodis, lageryje paralyžuotas ir parvežtas į Lietuvą pas Kauno raj. Girionyse gyvenantį brolių, mirė 1953 m. Agota dar aštuonerius metus gyveno Prienų prieglaudoj svetima pavarde, ten mirė ir buvo palaidota bendrame vargšų kape.

Bronė Vaineikienė prie jos atnešto ir pastatyto Kryžių kalne kryžiaus 1958 m.

Motinos sopulingosios

Algimantas Zolubas

*Paklupdė vyriausiąjį sūnų kieme,
Jam rankšluostį baltą paklojusi;
Apginti Tėvynės išleisdama
Palaimino jį, peržegnojo.*

*Kita tebeklūpo bemiegėm naktim;
Vis laukia, sulaukti dar tikis...
Nors žino likimą – jį jaučia širdim –
Jos sūnų mirtis pasitiko.*

*Užgeso gyvybė liepsnojančioj gryčioj
Dviejų partizanų motulės
Pavirto kaimynų sodybos grabnyčiom,
Danguj – tik pašvaistė didžiulė.*

*O kiek sengalvėlių nūnai pamirštų,
Tėvynei vaikus paaukojusių,
Kankintų, įkalintų ir ištremtų,
Atgulusių Sibiro toliuose.*

*Įvertink jų auką, o Viešpatie geras,
Ir skausmą su ašarom lietą.
Priglausk prie Savęs, užgydęs žaizdas,
Surinkęs vaikus iš pasviečių.*

Metų moters rinkimuose paniekinta Lietuva

Gydytoja **Janina Edita Janulionytė**

Titulas „Lietuvos metų moteris 2009“ suteiktas Marijai Aušrinei Pavilionienei, „politikei, habilituotai mokslų daktarei, profesorei ir visuomenės veikėjai. *Už aktyvią žmogaus teisių gynimo veiklą.*“

Didesnio pasityčiojimo iš moters idealų nesugalvosi.

Žiniasklaidoje teigiama, kad „Lietuvos metų moteris 2009“ turi tokių nuopelnų: „Marija Aušrinė Pavilionienė ne tik gina moterų teises, bet ir skatina visuomenę atsikratyti išsisknijusių stereotipų, įveikti diskriminaciją dėl lyties ir lytinės orientacijos, pripažinti žmogaus pasirinkimo teises ir laisves, tikina, kad šiuolaikinės visuomenės variklis yra tolerantiški, atviri žmonės, pripažįstantys didžiausias vertybes – pagrindines žmogaus teises“.

„Tikiuosi, kad ši šventė primins Lietuvos visuomenei, kad XX amžiaus pabaigoje moterų judėjimas pakeitė patriarchalinį pasaulį. Dėkoju ir tiems, kurie nepalaidė mano veiklos, būtent jie mane skatino ginti žmogaus teises ir laisves bei žmogaus orumą“, – kalbėjo M.A. Pavilionienė, priimdama apdovanojimą.

Apie viską iš eilės, kaip parašyta čia cituojamoje informacijoje.

„...Už aktyvią žmogaus teisių gynimo veiklą...“

Žmogaus teises Marija Aušrinė Pavilionienė gina ne tik aktyviai bet įnirtingai, piktai, su užsidegimu artimu įsiūčiui. Ar pyktis vertas apdovanojimo?

Pažvelkime, kokias teises ir laisves aktyviai gina ir už kokias teises ir laisves energingai kelia į kovą nesubrendusį jaunimą Marija Aušrinė Pavilionienė, labiausiai jaunas merginas.

Man teko matyti ją posėdyje aborto įstatymo priėmimo klausimu. Ji rikiavo jaunas studentes (reikia sakyti moteris) tiesiog šaukti, kaip joms reikia abortų laisvės, kaip jų kūnas yra jų nuosavybė ir niekas neturi teisės joms trukdyti elgtis su juo savo nuožiūra. Nėštumas – vaikelis? Baikit, neišsigalvokit, koks jis vaikelis. Jo teisės? Jo teisė gyventi? Nejuokinkit.

Nuo kada jis tampa vaikelium?

Čia reikia pastebėti, kad nuo nėštumo pradžios visi sakome, kad moteris laukiasi vaikelio, po avarijos, ji klausia, ar neprarado vaikelio. O ir pats abortas reikalingas, norint atsikratyti vaikelio. Taigi visur vaikelis.

„...Marija Aušrinė Pavilionienė ne tik gina moterų teises...“

Labai agresyviai gina jaunų merginų ir netekėjusių moterų teisę daryti su savo kūnu ką tik nori, aktyviai ragina jaunimą gyventi palaidą lytinį gyvenimą. M. A. Pavilionienė buvo ir yra iniciatorė stu-

dentų bendrabučiuose leisti studentams gyventi vaikinams su merginomis poromis. Jei joms neparankus laikas auginti užsiėmusį vaikelį, nedvejodamos gali daryti abortą.

„...bet ir skatina visuomenę atsikratyti išsisknijusių stereotipų...“

Išsiskniję stereotipai yra esminiai žmogaus moralei ir neretai naudingi žmogaus sveikatai.

(skatina) „...įveikti diskriminaciją dėl lyties ir lytinės orientacijos...“

„Gender loops“ programa vaikų darželyje, žaidimas, kuriame princas ves prinčą, jie bus laimingi karalius ir karalienė ir laimingai karaliaus laimingoje karalystėje. Šiame žaidime slypi didžiausia mergaitės diskriminacija. Jau darželyje taip pažeminta mergaitė, tokia nereikalinga yra labai įskaudinta, jos psichika labai pažeista. Net princesės nereikia, o ji juk ne princesė... Ji nori būti reikalinga, ir nori būti berniuku. Tas moters nereikalingumo jausmas ne vienai liks visam jos gyvenimui. Iš to gali išaugti poreikis ar noras būti berniuku, ir, jai suaugus, gali tapti lyties pakeitimo liguista problema. Tai mergaitėms.

Na, kai berniukams mergaičių ir net princesių nereikia, tokie žaidimai veda į homoseksualumą.

Šioms problemoms ugdyti jautriausias yra ikimokyklinis vaikų amžius. Jiems tuo daroma didžiausia žala.

(skatina) „...pripažinti žmogaus pasirinkimo teises ir laisves...“

Lytinės orientacijos klausimu reikia pasakyti, kad nei mama, nei tėtis nenori užauginti netradicinės lytinės orientacijos sūnų ar dukterį, ar suaugusį sergantį lyties pakeitimo reikalavimo liga.

Kaip su tėvų teise norėti užauginti sveikus laimingus vaikus, apginti juos nuo jų likimui pavojingo, žalojančio auklėjimo, p. M.A. Pavilionienė?

Absoliutus vienpusiškas teisių prioritetas, visiškai laisvė, neturint jokių pareigų, nesuteikia laimės ir nepadeda ugdyti kūrybingą sąžiningą jaunuolį ir žmogų.

„...tikina, kad šiuolaikinės visuomenės variklis yra tolerantiški, atviri žmonės, pripažįstantys didžiausias vertybes – pagrindines žmogaus teises.“

Reiktų priminti, kad tikras šiuolaikinės visuome-

Nepelnytai tituluotoji

nės variklis yra ne tik teisės, bet ir pareigas pripažįstantys laimingi žmonės. Deja, M. A. Pavilionienė nėra tolerantiška kitaip mąstantiems.

Priimdama apdovanojimą Lietuvos metų moteris 2009 M.A. Pavilionienė kalbėjo:

„...Tikiuosi, kad ši šventė primins Lietuvos visuomenei, kad XX amžiaus pabaigoje moterų judėjimas pakeitė patriarchalinį pasaulį...“

Tas patriarchalinis pasaulis nebuvo blogas: mažiau buvo išsiskyrusių šeimų, vienišų motinų ir bėgusių vaikų, esant gyvam ir žinomam tėvui.

„...Dėkoju ir tiems, kurie nepalaikė mano veiklos...“

tiesioginis spjūvis į veidą visiems, kurie ją rinko, ir tiems tėvams ir mamoms, kurie nenorėtų, kad jų vaikai gyventų metų moters M. A. Pavilionienės propaguojamą gyvenimą.

„...būtent jie mane skatino ginti žmogaus teises ir laisves bei žmogaus orumą.“

Kokį orumą gina p. M. A. Pavilionienė, kai jauna mergina ar moteris jau turėjo 14 partnerių, visiems „buvo ištikima“. Tokia ištikimybė vadinama „serijine monogamija“. VU Slaugos studijų baigiamojo magistro darbo autorės tyrė, kaip jaunos iki 30 metų moterys vertina tokį savo gyvenimą. Visos gailisi, kad taip gyveno, bet jaunystės nesugrąžinsi.

Ką galima pasakyti apie sutriptos pažemintos moters orumą. Pirmiau sutripta, pažeminta, o tada jau ori...

Susidaro įspūdis, kad kova už tokią laisvę jaunimui, už tokiam gyvenimui sąlygų sudarymą studentų bendrabučiuose ir tokios sutriptos moters orumą panaši į nusikaltimą.

Marijai Aušrinei Pavilionienei įteikta sagė su lelijos motyvu.

Lelija, balta lelija yra skaistybės simbolis. M. A. Pavilionienė energingai kovoja prieš mergelių ir jaunimo skaistybę. Įteikti jai sagė lelijos motyvu – pasityčiojimas iš lietuvių liaudies papročių. Liaudies dainose „atėjo bernužėlis baltas gražus dobilėlis“, pasitikti jo „ir išėjo mergužėlė, balta graži lelijėlė“. Pasitinka bernužėlį ne daugelio panaudota ir sutripta, apvytusi, susigūžusi jauna mergina ar moteris.

Įdomu, ar prezidentas Valdas Adamkus būtų vedęs nuvalkiotą mergelelę Almą? Jų jaunystės laikų visuomenė labai vertino jaunimo skaistybę. Gaila, kad Prezidentas pamynė savo jaunystės idealus, įteikdamas iš savo rankų šį apdovanojimą moteriai, aktyviai kuriančiai sąlygas laisvam lytiniam jaunimo bendravimui, pvz. studentų bendrabučiuose, o, atsiradus rezultatui – naujai gyvybei užsimezgus, raginančiai kilti į kovą už teisę be jokių abejonių daryti abortą, nes moteris yra savo kūno šeimininkė ir turi teisę elgtis su juo kaip tinkama. Ką nori, tą daro, kad tik savęs neapsunkintų.

O gal Prezidentas nežino, kokias teises gina vadinamoji habilituota daktarė?

Kodėl vadinamoji? Todėl, kad jos habilitacinio darbo nepripažino Universiteto Taryba. Pareikalačius, išimties tvarka, darbą įvertino ir habilitaciją patvirtino Lietuvos respublikos Švietimo ministerija, neturinti tam įgaliojimų nei kompetencijos.

Žurnalo „Moteris“ redakcija ir jos parinkti komisijos nariai atidžiau nesusipažino su kandidatėmis į garbingą metų moters titulą, o prezidentas Valdas Adamkus, skelbdamas titulavimą bei sveikindamas su juo, pakliuvo į nepavydėtiną padėtį.

Siaubingas nusodininimas

(sutrumpinta ištrauka)

Valerija Novodvorskaia

Varšuvoje tikriausiai bus visas vagonas čekistų su krokodilo ašaromis begėdiškose akyse. Ne pirmiena po Michoelso, Pasternako, Starovoitovos ir Ju-

šenkovo. „O prie karsto stojas maradieriai ir garbės sargyboj budi“.

Tokios kilmės svečių be dujų ir branduolinių galvučių, be naftos ir aštuntadalio sausumos išvis prie slenksčio nesileistų. „Gerą svetį – mums, blogą svetį – pro šalį“ Juk ko iš SSRS ir Rusijos reikalavo lenkai ryšium su Katyne?.. Nereikalavo lenkai pinigų – tai melas. Ir nemokamų dujų neprašė. Teprašė jie istorinio teisingumo.

Duoklė: Molotovo-Ribentropo paktas, Katynė, so-

vietinė okupacija, pusę šalies pasiglemžė, paradai su Hitleriu Breste, leido užgniaužti Varšuvos sukilimą. Deportacijos, sušaudymai. Nuo Talino iki Besarabijos. Reikia įrodymų: už ką gi jums dėkoti? Už tai, kad du tironai Hitleris ir Stalinas nepasidalino Europos? Tai – jų asmeninis reikalas. Banditinių „razborkų“ (sąskaitų tarp plėšikų suvedimas) dalyviams nedėkojama.

Iš mūsų laukė atgailos. Maždaug tokios: „Atleiskite mums prakeiktiesiems. Mes ne geresni už hitlerininkus. Mes jus nuskriaudėme, mes jus sudraskėme. Mes neverti būti tarp fašizmo nugalėtojų, nes mūsų režimas buvo ne geresnis už fašistinį. Stalinizmas lygus fašizmui, Hitleris lygus Stalinui, SSRS yra vienareikšmė su Trečiuoju reichu. Sakykite, - kur mums eiti į Niurnbergo procesą? Mes prašome, suklupę ant

kelių, Rytų Europą, Baltiją, Suomiją atleisti“ Ir atsi-
klaupiti prie visų europietiškių sienų, nes šios sienos
per mus tapo Raudų sienomis.

Tačiau Katynę-1 pridengė Katynė-2, o rūkas – alibi,
geresnis už vokiečius. Įrodymų nėra ir nebus. Vietoj
jų aš turiu absoliutų įsitikinimą. Prezidentas Lechas
Kačinskis buvo krislas čekistų akyse, jį plovė sovie-
tiniai telekanalai drauge su prezidentais Juščenka ir
Saakašviliu. Jis sumokėjo iškart už viską: už Gruzijos
palaikymą, už tą didvyrišką reisą į Tbilisį; už stipen-
dijas ir vietas universitetuose baltarusių studentams;
už češeniškų saitų ir čečėnų prieglobstį; už pastangas
nuteisti Jeruzelskį; už antisovietizmą ir antikomun-
izmą; už vakarietišką orientaciją; už filmą „Katynė“
ir už klausimus dėl Katynės, už aktyvų vaidmenį
NATO.

Kas lieka lenkų sukilėliams? Trys Lenkijos pada-
linimai; Kosciuškos 1799 m. sukilimo, 1830 ir 1863
metų sukilimų numalšinimai, 1920 m. karas; 1939 m.
okupacija, Katynė, Varšuvos blokas; karo stovis 1981
m. ir, galiausiai, Katynė-2 2010 m. Karas nesibaigė,
karas tarp laisvės ir vergijos nesibaigs niekad, o tas
SSRS strampgalys, kuriame mes gyvename, kariauja
prieš laisvę.

Aš nedirbu užsienio žvalgybos tarnyboje, aš ne-
žinojau, kad lenkai ruošiasi šiam beprotiškam skry-
džiui. Savo priešų lėktuvu, nuskarusiu bei išmėsinė-
tu, priešų suremontuotu jau po Kačinskio pergalės
rinkimuose, be spaudos atstovų, be karinių lėktuvų
apsaugos, be kontrolės, į apleistą karinį aerodromą,
pilnutinai atsiduodant tamsioms čekistiškoms jė-
goms... Dabar suprantama, kodėl „Katynė“ paleido
per televiziją: ši tenyktė laida buvo sūrio gabalėlis
spastuose.

Aš netikiu tokiais atsitiktinumais. Dėl Katynės-2
reikia kaltinti arba Maskvą, arba šventąją Apvaiz-
dą. Aš krikščionė ir negaliu kaltinti šventos Apvaiz-
dos veikimu čekistų naudai. Aš išvis nekaltinu. Aš
svarstau pagal principą *cui prodest* (kam naudinga).
Kaltinimui reikalingi įkalčiai. Ne faktas, kad po 15
metų kažkoks Berija panorės parduoti savo kolegas,
kuriems pats duodavo įsakymus. Taip buvo atskleista
tiesa Michoelso byloje. Stalinas mirė, prasidėjo trium-
viratų peštynės. Berijai reikėjo taškų. Priešingu atve-
ju, mes iki šiol tikėtume, kad didis režisierius žuvo
autotransporto įvykio metu.

Kodėl lenkų patriotai Varšuvoje nesigulė skersai
pakilimo tako? Jei būčiau žinojusi apie šį reisą, aš bū-
čiau puolusi prie lenkų pasiuntinio kojų ir maldavusi
paskambinti ir įspėti. Štai į ką veda žaidimai „perkro-
vimu“. Skristi į priešų užnugarį, priešų malonei...

Ir Erkiulis Puaro, ir mis Marpl iš Agatos Kristi dir-
bo taip, kad jų analitinės prielaidos būtų patvirtintos
faktais: žudikas pradėdavo kvailioti, šalindavo liudi-
ninkus, išsiduodavo, o po to, viešame „magijos de-

maskavimo“ seanse pas Erikiulį Puaro neatlaikydavo
ir mesdavosi sprukti. Šie nespruks... Net jei įvyktų ste-
buklas ir į Rusiją visiems laikams ateitų vasara, vargu
ar mes galėsime teisti čekistus net už namų sprogdi-
nimą. Įrodymų ir raštiškų nurodymų nėra...

Netikėkite man, mieli europiečiai, tačiau tokios su-
dėties ir į tokias vietas neskraidykite. O tai praeis de-
šimtmečiai, praeis dar 65 metai, ir į lenkiško lėktuvo
avarijos vietą skris nauja porcija lenkų politikų. Ir taip
pat trenksis... Tik nežinau, ar Andžėjus Vaida spės su-
kurti dar vieną filmą.

„Ledorub-internešn!“ koncernas veiks kol yra
Sovok (sovietų palikuonis), kol yra KGB. Ir, jei ne-
patingėjo vaikytis po Europą 90-mečio Krasnovo ir
nuodyti polonijumi Litvinenką, vaišinti užnuodytais
saldainiais, badyti lietsargiu, tai kas man įrodys, kad
su nebaudžiamumo garantija negalima sunaikinti
antisovietčiko, Lubiankos ir Kremliaus prieš Lecho
Kačinskio? Su juo nebuvau pažįstama, tačiau jis buvo
mano bendražygis, ginklo draugas, ir aš jį apverksiu
skirtingai, nei Adamas Michnekas ir kiti Lenkijos
kairuoliai, Jeruzelskio gynėjai. Kačinskis buvo lenkiš-
kas Reiganas, Kosciuškos, Savinskio, Dombrovskio ir
Pilsuckio palikuonis. „Polska“, žinoma, „ne sginet“
(Lankija nepradings). Lenkija viską mena ir ji eina
tikru keliu, tačiau čekistai džiugiai įkanda ir atšoka;
šunų gentis, pradedant opričnikų įforminimu.

Aš net negaliu tvirtinti, kad mano neapykanta la-
biau padidės. Jai nebėra kur augti. „Mano neapykan-
tos, plačios kaip jūra, gyvenimo krantai negali sutal-
pinti“ Tiesa, Šekspyro Džiuljeta puoselėjo meilę, o ne
neapykantą, tačiau aš turiu reikalą ne su Romeo...

Skaudu, kad niekam neteks atsakyti. Tarp kitko,
tai – ne naujiena. Stalinas – ir tas liko be atsakomybės.
Dėl jo, nekalto avinėlio, jo anūkas velka į teismą „No-
vaja gazeta“. Iškelia į aną pasaulį NKVD ir VCK bu-
deliai ir tie, kurių nesusaudė cecho kolegos, iškelia
nenubauti. Čerkasovas – pareigose, Filipas Babkovas
buvo prie NTV, nukaršusi ginkluota apsauga gauna
personalines pensijas, Leninas puikuojausi mauzolie-
juje ir galioja apdovanojimai už Afganistaną, Čečėni-
ją, Gruziją. O ar kas sumokėjo už Pietų Korėjos laine-
rio pražudytas keleivių gyvybes? Dera pastebėti, kad
kanalo „Imedi“ siužete lėktuvas su Lechu Kačinskiu
susprogsta, kai jis skrenda padėti Gruzijai. Laikykite,
kad tai buvo pirmas lemties ženklas.

Antisovietčikas Kačinskis suklydo tik vieną kartą,
kai skrido su sovietiniu lėktuvu į sovietų teritoriją,
pasitikėdamas sovietine valdžia.

O civilizuotas pasaulis nekaltins. Visą uždengs
dujos, nafta ir rūkas.

Vilniaus krašto mokyklos – SOS!

Gydytoja Violeta Kiguolienė

Mane užaugino mama, vietoj pasakos vakarais pasakodama apie anuos neramius laikus po lenkų invazijos į Vilniaus kraštą. Vienas pasakojimas paliko neišdildomą įspūdį.

Rytas gimnazijoje. Į klasę įeina mokytojas ir vietoj „labo ryto“ sako: „Vaikai, lenkai užgrobė Vilnių!“ Mokiniai pašoka iš suolų ir sušunka: „Mes jį atvaduosim!“ „Sėskite, mokiniai, pradėsime pamoką“. Ir taip kasryt... Štai tokia tikra tautinio auklėjimo pamoka, kurią perdavė ir savo vaikui. Pasitikus Kovo 11-ąją, aplankė neramios mintys...

Valstybingumas, Tėvynė, garbė – visa tai tebus pamosikavimas vėliavėlėmis ir tuščios kalbos, jei nesuvoksime, kad pamažu, pėda po pėdos, kaimas po kaimo, atidavinėjame Lietuvą be karo.

Prieš 70 metų mano senelio brolių šeimos akivaizdoje grūdo žemyn galva į šulinį ir skandino tol, kol jis išgargaliavo, kad jis ne Jonas, bet Janas ir užrašė lenku. Po poros savaitių jiems pavyko pabėgti, palikus viską, ir tik su keliais ryšulėliais pasiekti Kauną.

O kiek tokių jonų ir jų šeimų buvo nužudyta, kiek sodybų sudeginta, kiek gyveno patyčiose... Jei ir išliko, buvo priversti atsisakyti savo šaknų, vaikus buvo priversti leisti į lenkiškas mokyklas, o ten mušdavo vien lietuvišką žodį išgirdus. Į pabėgusiųjų žemes kėlėsi lenkų kolonistai. Tokia Lenkijos okupantų politika ir nežabota propaganda davė savo vaisius.

Ką nuveikėm per šiuos Nepriklausomybės metus, kad Vilniaus kraštas būtų tuo, kuo buvo ir turi būti? Kur mūsų istorikai, jei pagrindinis Vilniaus – kaip Lietuvos sostinės pagrindimas – telieka Gedimino sapnas?

Kodėl prieš neseniai įvykusioje Turizmo mugėje Litekso varčiau tik knygeles apie rusų paveldą, žydų paveldą, vokiečių paveldą, lenkų paveldą, bet nieko nebuvo apie lietuviškąją Vilniaus istoriją nuo Gedimino, Vytauto laikų?

Rusų paveldo knygelėje rusų įnašas į Lietuvos istoriją ir Vilniaus istoriją buvo pradėtas nuo Aušros Vartų aprašymo... O kur rusų Zolotarenkos kazokai, nusiaubę Vilnių, išžudę gyventojus, apiplėšę ir išvežę miesto turtus, kur gubernatoriai, draudę lietuvišką žodį, uždarinę, universitetą, kur nugriauti Valdovų rūmai, sugriauta gynybinė siena? (<1655 m. Švedija okupavo visą Žemaitiją iki Biržų ir Kėdainių, o Maskva – likusią teritoriją su Gardinu ir Kaunu. Įsiverždama šimtatūkstantinė caro Aleksejaus Michailovičiaus kariuomenė su 20 000 Zolotarenkos kazokų ėmė pilį po pilies, išžudydama ir išsiųsdama Rusijos gilumon pusę gyventojų. 1655 rugpjūčio 7 d. sudegino Roka-

Rukainių mokykla

tiškių pilį ir kitą dieną užėmė Vilnių. Gyventojų skerdynės truko 3 dienas, miestas liepsnojo 17 dienų. Taip baigėsi senasis šio slėnio – rytinių Vilniaus prieigų – istorijos etapas. 1799-1802 m. rusams griauiant miesto sieną su visais vartais Medininkų (Aušros Vartai) palikti nenugriauti, greičiausiai dėl čia laikomo labai garbinamo šv. paveikslų>>).

Vilniaus rajono savivaldybė, siekdama optimizuoti rajono švietimo įstaigų tinklą, efektyviau naudojant švietimui skiriamas lėšas ir patalpas, užtikrinant ugdymo kokybę, optimalesnį ugdymo proceso organizavimą bei jo priežiūrą, iki 2010 m. rugsėjo 1 d. reorganizuos kai kurias mokyklas prijungimo arba išdalijimo būdu. Antai Vilniaus r. Rukainių pradinę lietuvišką mokyklą numatyta prijungti prie Vilniaus r. Rukainių mišrios vidurinės mokyklos.

Kaip teigia Seimo narys Gintaras Songaila, nei viena „lenkiška klasė“ neprijungiama prie mokyklos, kurioje mokoma lietuvių kalba. Kaip antai, Vėliučionių mokykloje lenkiškose klasėse yra 17 vaikų, o lietuvių – 37 vaikai. Viso – 54 vaikai. Viskas jungiama prie lenkiškos Kyviškių pagrindinės mokyklos. Aitrėnų mišri mokykla, kur lietuviškos pradinės klasės žymiai skaitlingesnės, jungiama prie lenkiškos Maišiagalos Otremskio mokyklos, kurioje mokoma lenkiškai, bet ne prie lietuviškos Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Algirdo mokyklos toje pačioje Maišiagoje. Rukainių pradinė lietuviška mokykla jungiama prie mišrios Rukainių vidurinės mokyklos.

Pagal šiandien svarstomą planą numatoma jungti ar kitaip naikinti kai kurias rajono mokyklas, kurios pagal Vyriausybės nustatytus kriterijus galėtų toliau veikti (tačiau jose skaitlingesnės lietuviškos klasės), bet paliekamos nedidelės mokyklėlės, kuriose mokoma tik lenkiškai. Kaip antai jungiamos Keturiadešimt Totorių lenkų-lietuvių pagrindinė su 57 vaikais, ar lietuvių-lenkų Vėliučionių su 54 vaikais, bet nejungiamos grynai lenkiškos: Dūkštų su 47 vaikais, Eitminiškių su 55 vaikais, Rakonių su 53 vaikais, Vi-

salaukės su 51 vaiku. Taip pat jungiama lenkų-rusų pradinė Grigaičių mokykla su 33 vaikais, bet nejungiama Marijampolio lenkų pradinė su 20 vaikų.

Būsimų mokinių ir Rukainių pradinėje mokykloje besimokančių pirmokų tėvai rašo: „Mes, lietuvių šeimos, gyvenančios Vilniaus r. Rukainių seniūnijoje, prašome išsaugoti būsimiems Lietuvos piliečiams Rukainių pradinę mokyklą! Tai nedidelė lietuviška pradinio ugdymo įstaiga, kuri dėl demografinės krizės yra laikinai aptuštėjusi. Dėl lėšų trūkumo sumanyta mokyklą „gelbėti“, prijungiant ją prie kaimyninės lenkiškos mokyklos. Taip susiklostė, kad lietuviai šiame

krašte yra tautinė mažuma. Ir mes niekaip negalime sutikti, jog po planuojamos reorganizacijos, mokykla taptų lenkiškos Rukainių vidurinės mokyklos skyriumi. Vadovavimas lietuviškai mokyklai būtų pavestas asmenims, kurie suinteresuoti, kad mokykla išsivaikščiūtų ir jos pastate įsikurtų viešbutis lenkiškos mokyklos mokytojams. Kyla abejonė, ar tokioje padėtyje būtų tinkamai atstovaujama lietuviškai mokyklai bei kokybiškai organizuojamas joje ugdymas...“

Apmaudu ir skaudu, kad Tėvynėje dedasi tokie dalykai. Tai ne Rukainių mokyklos praradimas. Tai kelias į Valstybės praradimą.

Valstybės krizė

Valstybės priedermė – visuomenės egzistavimo ir santvarkos funkcionavimo užtikrinimas. Valstybės veiklos įrankiai yra teisėtvara ir teisėsauga. Teisėtvarkos ir teisėsaugos krizė neišvengiamai tampa valstybės krize. Ji pasireiškia socialine ir ekonomine suirute, visuomenės

nepasitikėjimu valdžios struktūromis ir valstybės vykdomosiomis institucijomis. Apie tai, kad visuomenės pasitikėjimas Seimu, Vyriausybe, teisėsaugos įstaigomis ir jų darbuotojais yra žemas ir dar smunka, žiniasklaida šaukte šaukia jau seniai. Žinoma, norint įveikti ligą, reikia ją diagnozuoti. Girdime tik personalijų kaltinimus, matome „galvų kapojimus“; sistema nekalta, kalti kai kurie funkcionieriai (gerai pažįstamas iš sovietmečio aiškinimas). Todėl liga neatpažįstama, nuo jos negydoma, kovojama tik su pasekmėmis. Paminėsime tik kai kurias teisėtvarkos ir teisėsaugos krizės Lietuvoje priežastis.

Pirmučiausia, nėra veiksmingo įstatymų bei poįstatyminių aktų vykdymo užtikrinimo mechanizmo, neišvengiamos ir griežtos atsakomybės už nevykdymą, formalų vykdymo imitavimą. Nėra valstybės struktūrų, tarp jų – teisėtvarkos ir teisėsaugos visuomeninės kontrolės. Dėl to, kad visuomenė per biurokratinčius instrumentus yra nušalinta nuo valstybės reikalų tvarkymo, ji praranda prasmę dalyvauti rinkimuose, todėl dalis bėga iš šalies, likusieji apklausoje rašo valstybės institucijų reitingo minusus.

Teisininkų klanas, parengęs sau palankius įstatymus, kuriuos „dainuojantis“ Seimas neapsižiūrėjęs priėmė, yra nuo visuomenės atsitvėręs tariama „vidinė kontrolė“, t. y. klando globos siena. Neneigiant teismų ir prokuratūros nepriklausomybės priimant sprendimus, tačiau jei jie teikia nekokybiškas teisėsaugos paslaugas taip, kaip numato procesų kodeksai, visų rangų teisininkai turi būti pasiekiami visuomenės kontrolei. Lietuvoje nuo teisėtvarkos ir teisėsau-

gos kontrolės nušalintos visos nevyriausybinės organizacijos. Vartotojų teisių (prekių ir paslaugų), taigi ir teisinių paslaugų gynimo įstatymas teisininkams netaikomas. Jie – „neliečiamųjų kasta“. Konstitucinis teismas nepriima piliečių skundų dėl jų konstitucinių teisių pažeidimų, o aptarnauja tik saviškių (žemesnio rango teismų) ir aukščiausio rango biurokratijos veikėjus. Net Rusijoje taip nėra.

Visuomenė piktinasi dėl kai kurių plačiai nuskambėjusių bylų tyrimo ir nagrinėjimo teismuose vilkinimo, kol ateis senaties terminas arba jų, reikiamai neišnagrinėjus, nutraukimo, nusikaltėlių išteisinimo ar nubaudymo simboliškai. Ir nieko negalima imtis, nes teisėtvarkoje teisėta tik „vidinė kontrolė“. Iš teisės pasityčiojo Lietuvos prokurorai, keletą metų vilkinę Darbo partijos rinkimų išlaidų bylą, kurią ir studentas būtų išnagrinėjęs per keletą mėnesių. Užuoat laiku demaskavę aferą, siunčia į Europarlamentą reikalavimą atiduoti jiems partijos pirmininką. O ką liudija pastarojo meto žudynių byla?

Pasitarnautų teismų prestižui ir veiklos skaidrumui prisiekusiųjų (teismo tarėjų) institutas. Jau vien korupcijai teismuose mažinti tokia institucija tikrai pasitarnautų. Pagaliau ir Baudžiamąjį kodeksą reikėtų perrašyti taip, kad teismai neturėtų galimybės taip laisvai manipuliuoti bausmės dydžiais.

Sovietinės atrankos, mokymo ir auklėjimo senieji teisininkų kadrai bei jų atžalos, tebeviešpataujantys Lietuvos teisėtvarkoje ir teisėsaugoje, neatiduos savo teisių ir pozicijų, kol jos iš jų nebus atimtos. Rytų Vokietijos visi prokurorai, teisėjai ir net dalis advokatų buvo iškart, sujungus Vokietijas, pakeisti į atsiųstus iš Vakarų Vokietijos. Neseniai ES Kosovui suteikė pagalbą, komandiravusi iš šių šalių veteranų 2000 teisininkų. Lietuvai tikrai praverstų tokia ES senbuvių parama. Gal tai ir padėtų valstybės krizę įveikti.

Krizėi įveikti reikalingos ypatingos priemonės, atkakli kova, nes stebuklų be kovos nebūna.

Algirdas Bikulčius

Paskutinio Aukštaitijos partizano Antano Kraujelio žūties 45-ųjų metinių minėjimas

Kovo 21 d. Utenos Kristaus Žengimo į dangų bažnyčioje aukotos šv. Mišios už partizaną Antaną Kraujelį. Šv. Mišias aukojo monsinjoras, Vyčio Kryžiaus ordino Kavalierius Alfonsas Svarinskas. Pamokslo metu prasmingai sugretintos paralelės už kokius idealus kovojo ir žuvo partizanai ir tos negerovės, kurios klesti mūsų valstybėje, atšventusiai savo 20-metį.

Giesmes, o po šv. Mišių lietuvių liaudies dainas dainavo Lietuvos Mokslų Akademijos mišrus choras. Po šv. Mišių renginio dalyviai atvyko į Papiškių kaimą prie sodybos, kurioje 1965 m. kovo 17 d. žuvo partizanas A. Kraujelis.

Paminėjimą pradėjo Lietuvos karo akademijos vyrų choras „Kariūnas“ ir Lietuvos kariuomenės orkestras. Sugiedama Tautiška giesmė. Žuvusieji pagerbiami tylos minute. Žodis suteikiamas Krašto apsaugos Ministrui Rasai Juknevičienei, kuri, pabrėžusi partizanų kovų prasmingumą, įteikė Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių medalį, kuriuo apdovanotas partizanas Antanas Kraujelis (po mirties), partizano žmonai Janinai Snukiškytei.

Perskaityti LR Prezidentės Dalios Grybauskaitės (A.Maslauskas) ir LR Seimo Pirmininkės Janinos Degutienės (LR Seimo narys Edmundas Pupinis) raštai. Renginio metu kalbėjo LR Seimo narys Algis Kazulėnas. Lietuvos Kariuomenės vadas brg. gen. Arvydas Pocius pažymėjo, kad ir lemtingomis 1991 m. sausio dienomis pasireiškė lietuvių patriotizmas, pasiruošimas atiduoti savo gyvybę už Tėvynės laisvę. Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio pirmininkas, buvęs partizanas, Vyčio Kryžiaus ordino kavalierius, dimisijos pulkininkas Jonas Čeponis uždegančia kalba priminė nebeprasmes partizanų kovas. Ramia bet jaudinančia kalba išsiskyrė partizano A.Kraujelio žmonos Janinos Snukiškytės pasisakymas. Papasakotos tos lemtingos paskutinės partizano gyvenimo minutės. Kai stribų perduotą raštelį, kuriame buvo siūlyta A.Kraujeliui pasiduoti, partizanas perskaitė, šyptelėjo „Tuoj, tuoj maskoliams pasiduosiu“ ir tarė „Aš maskoliams niekada nepasiduosiu. Aš laisvės nesulaukiau, bet žmonės sulauks“, užlipo į palėpę, pasigirdo lemtingas sūvis.

Prisiminimais apie brolio kovą pasidalijo partizano A. Kraujelio sesuo Janina Kraujelytė-Šyvokienė. 17 metų karo po karo. Septyniolika metų slapstymosi, kovos, begalinio tikėjimo Laisve, tikėjimo, kad sūnus Antanas sulauks laisvos Lietuvos...

Renginio pabaigoje kalbėjo Utenos rajono savivaldybės meras Alvydas Katinas, kariai atliko atminimo

Kalba A. Kraujelio žmona Janina Šniukiškytė

Kraujelio sesuo Janina Šyvokienė

salvę, padedamos gėlės prie paminklinio akmenio. Visi pavaišinti kareiviška koše ir arbata. Tarp gausiai susirinkusiųjų – partizano sesuo Bronė Žukienė, sūnus Antanas, dėmesingai įamžinęs fotoaparatu visas renginio detales.

Renginyje plevėsavo Lietuvos tautinė, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio, Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių Sąjungos, kitų organizacijų vėliavos, dalyvavo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės karininkų šeimų moterų draugijos pirmininkė Namida Pocienė ir draugijos narės, Atsargos Karininkų Sąjungos, Lietuvos kariuomenės rezervo karių asociacijos, Vyčio Kryžiaus ordino kavalierių draugijos, Krašto apsaugos bičiulių klubo ir kitų organizacijų vadovai ir nariai. Dabartiniai sodybos savininkai suteikė galimybę apžiūrėti namelio vidų. Prasmingas renginys, skirtas partizano A. Kraujelio žūties 45-mečiui paminėti, ilgai išliks dalyvavusiųjų atmintyje.

Zigfridas Jankauskas

LLKS Žinios

LGGRC išleido, UAB „Petro ofsetas“ išspausdino 600 egz. tiražu Alberto Ruzgo 248 p. knygą *Rezistentų pagrindiniai leidiniai (okupacijų metai, 1940–1989)*. Šiame sąvade pateikiama informacija apie ginkluotos rezistencijos (partizanų), politinių kalinių ir tremtinių bei neginkluotos rezistencijos pagrindinius leidinius, daugintus įvairiausiomis priemonėmis. Tarp leidinių – „Apžvalga“, „Frontas“, „Laisvas žodis“, „Laisvės kovotojas“, „Laisvės varpas“, „Nepriklausoma Lietuva“, „Severnoje sijanie“, „Aukuras“, „Varpas“ ir kiti LLKS leidiniai.

Balandžio 1 d. Seimas vienbalsiai patvirtino Prezidentės teiktą pulkininką leitenantą Gediminą Griną Valstybės saugumo departamento vadovu.

Balandžio 16 d. LLKS valdybos pirmininkas kreipėsi į Prezidentę, Seimo Pirmininkę, Ministrą Pirmininką, Užsienio reikalų Ministrą, KT Pirmininką ir Seimo pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininką dėl Pilietybės įstatymo. Pareiškime rašoma: „...Manome, kad jei artimiausiu metu nebus priimtas Lietuvai, kaip Tautos pagrindu atstatytai valstybei (kas atitinka Konstitucijos nuostatas) palankus Pilietybės įstatymas, bus padaryta nepataisoma žala Lietuvos valstybingumo ateičiai. Manome, kad niekas neturi teisės iš žmogaus (piliečio) atimti jo prigimtines teisės (šiuo atveju Lietuvos Respublikos pilietybės nuo gimimo), nebent jis pats jos atsisakytų raštu pilnai suprasdamas savo veiksmus ir jų pasekmes. Turint omenyje, kad Lietuvoje dažnai viršų ima nostalgiją SSRS praeičiai jaučiančios politinės jėgos, ateityje gali iš viso nelikti galimybių lietuvių Tautai turėti dvigubą pilietybę. Dėl to siūlome pasitelkti pačius šviesiausius Lietuvos ir išeivijos protus ir šio įstatymo svarstymą iškelti į aukščiausią lygmenį. Reikia susitelkus parodyti politinę valią ir

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje bei Pilietybės įstatyme įtvirtinti lietuvių prigimtine teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę, nesvarbu iki ar po 1990 m. kovo 11 d. jie išvyko iš Lietuvos. Lietuvai turi būti brangus kiekvienas jos Tautos atstovas, nesvarbu kur jis bebūtų ir kokią kitą pilietybę beturėtų, svarbiausia, kad jis turėtų, o neturintis įgytų, Lietuvos Respublikos pilietybę ir būtų lojalus Lietuvos Respublikai visur ir visada...

Pagalvokite, kaip apie Jus kalbės istorija ir ateities kartos ir kokia bus Jūsų darbų vertė Lietuvai ateityje, nes suvienyti Tautą tai yra didingas ir šventas darbas, o skaldo ją kas tik netingi“.

Balandžio 12–14 ir 17–18 dienomis Lietuvoje buvo paskelbtas gedulas dėl Lenkiją ištikusios tragedijos.

Balandžio 21 d. Vilniaus Sąjūdžio taryba prie Rusijos Federacijos ambasados Vilniuje (Latvių g. Nr. 53) organizavo piketą prisiminti 1996-04-21 Prezidento Džocharo Dudajevio nužudymą ir genocidą Čėčėnijoje. Prie paminklo D. Dudajevio skvere Prezidento atminimas pagerbtas susikaupimu ir malda.

Reiškiame gilią užuojautą lenkų tautai dėl jos naujos tragedijos Rusijos žemėje. Tepasitinka žuvusiųosius Katynės aukos Amžinybėje, tepriglaudžia Viešpats kilniai misijai vykusius ypatingus piligrimus. Palydime aukas malda ir šviesiu atminimu.

*Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga
Krašto apsaugos būviulių klubas*

Užjaučiame Atsargos karininkų sąjungos pirmininką plk. lt. **Povilą Šimkavičių** dėl jo tėvelio mirties.

*Nevyriausybinių gynybinių organizacijų
koordinacinė taryba
Krašto apsaugos būviulių klubas
Atsargos karininkų sąjunga*

VARPAS Leistas politkalinių sovietinės koncentracijos stovylose: 1955 m. Vorkutoje ir 1957 m. Intoje, nuo 1975 m. iki 1989 m. – pogrindyje Lietuvoje. Atkurtas 1996 m. vasario mėn. *Leidėjai* Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, SL 22 09, ISSN 1648-0244.

Adresas: Architektų g. 14-60, tel. 244-46-19

Architektų g. 8-4, tel. 244-21-57. LT-04210 Vilnius.

Redaguoja redakcinė kolegija. Bendradarbiams honoraras nemokamas. Straipsnių turinys nebūtinai turi sutapti su redakcijos nuomone, straipsniai ir nuotraukos nekomentuojami ir negrąžinami.

187-ojo „Varpo“ numerio redaktorius – Algimantas Zolubas Skaitykite „VARPA“ internete: http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=6381

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga (kodas 191913666)
Atsiskaitomoji sąskaita AB Bankas Swedbank, AB;
Sąskaita Nr. LT62 7300 0100 0249 2325

Išleido ir spausdino „Baltijos kopija“. Kareivių g. 13 b, Vilnius.
Tiražas 800 vnt.

Aukos VARPUI

Už aukas „Varpui“ dėkojame:

G. Kaluinai – 100 Lt, J. Budrytei – 100 Lt (privedimas),
M. Šironienei – 50 Lt, G. Ignatavičiūtei – 20 Lt,
J. Česonui – 100 Lt, M. ir B. Stundžoms – 70 Lt,
E. Eigirdienei – 20 Lt, M. ir J. Sadūnams – 20 Lt,
A. Zalatoraitė – 20 Lt, A. Radikienei – 100 Lt,
J. Kojelienei – 10 Lt, M. Janėnaitė – 10 Lt, J. Liutkienei – 10 Lt,
V. Masikonui – 10 Lt, J. Narkui – 10 Lt, O. Jurgelienei – 20 Lt.
Dėkojame už pervestus 2 proc. nuo pajamų mokesčio.

Už nuotraukas dėkojame: Zigfridui Jankauskui,
Klaudijui Driskiui, Alfredui Girdziušiui.

LLKS valdybos ir „Varpo“ leidėjų iniciatyva, LGGRT centrui sutikus, pateikiamas s a r a š a s asmenų, kuriems suteiktas atitinkamas statusas

Vadovaujantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos 2010 m. kovo 24 d. posėdžio protokolo Nr. 2PD-196 išvadamis ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinės direktorės 2010 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 1V-50 yra pripažintas **Kario savanorio** teisinis statusas šiems ginkluoto pasipriešinimo dalyviams:

Stasiui Kaškeliui, gim. 1909 m. Šiaulių apskr. Linkuvos vlsč., (po mirties), 1941 m. birželio mėn. 22 – 28 d. sukilimo dalyviui.

Povilui Tuskai, gim. 1918 m. Rokiškio apskr. Pandėlio vlsč., partizanui, priklausiusiam K. Kalpoko būriui nuo jo įkūrimo 1944 m. spalio mėn. iki suėmimo 1945 m. vasario 27 d., nuteistam.

Vadovaujantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos 2010 m. kovo 24 d. posėdžio protokolo Nr. 2PD-196 išvadamis ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinės direktorės 2010 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 1V-50 yra pripažintas **Laisvės kovų dalyvio** teisinis statusas šiems neginkluoto pasipriešinimo dalyviams:

Angelei Bautrukevičienei-Jonikaitei, gim. 1921 m. Alytaus apskr. Alovės vlsč., Dainavos apygardos Kazimieraičio, Geležinio Vilko rinktinių Žaibo, Gintaro būrių partizanų ryšininkei ir rėmėjai, slap. Liepa.

Violetai Butkuvienei-Kačergiūtei, gim. 1936 m. Kauno m., pagrindžio spaudos platintojai.

Povilui Gaušai, gim. 1932 m. Panevėžio apskr. Miežiškių vlsč., partizanų rėmėjui.

Antanui Gražuliui, gim. 1952 m. Alytaus r. Manikūnų k., pagrindinės organizacijos nariui, pagrindžio spaudos leidėjui, bendradarbiui ir platintojui, pasipriešinimo akcijų dalyviui.

Vitui Kačergiui, gim. 1964 m. Kauno m., pagrindžio spaudos platintojui.

Albinui Kalinauskui, gim. 1930 m. Lazdijų apskr. Sangrūdės vlsč., Tauro apygardos Vytauto rinktinės Vilko būrio partizanų rėmėjui, slap. Dzūkelis.

Augustinui Kiaunei, gim. 1908 m. Mažeikių apskr. Sedos mstl., (po mirties), sukarintos organizacijos (Šaulių sąjungos) nariui, valstybės įstaigos tarnautojui.

Vladislovui Koniuskauskui, gim. 1885 m. Kėdainių apskr. Krakių vlsč., (po mirties), partizanų rėmėjui, mirusiam 1946 m. tardymo metu iki teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Jonui Preveliui, gim. 1891 m. Utenos apskr. Užpalių vlsč. (po mirties), partizanų rėmėjui, mirusiam tremties pasibaigus įkalinimui metu.

Justinui Sadauskui, gim. 1888 m. Šakių apskr. Griškabūdžio vlsč., (po mirties), sukarintos organizacijos nariui, valstybės įstaigos pareigūnui, politinės organizacijos nariui.

Zofijai Strižinienei-Jasulaitytei, gim. 1930 m. Raseinių apskr. Kelmės vlsč., Tito būrio partizanų ryšininkei ir rėmėjai, slap. Birutė.

Joakimui Subačiui, gim. 1931 m. Ignalinos r. Maksimonių k., pagrindžio partizaninės spaudos platintojui.

Linai Suchorukovienei-Banytei, gim. 1965 m. Prienų m., pagrindžio spaudos platintojai.

Jonui Valiukėnui, gim. 1923 m. Zarasų apskr. Jakštų k., pagrindžio spaudos platintojui.

Rozalijai Aldonai Vildzevičienei-Pakenytei, gim. 1929 m. Utenos apskr. Anykščių vlsč., Vytauto apygardos Liūto rinktinės Perkūno, Dūmo būrių partizanų rėmėjai.

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos veikla 1997-11-10 – 2010-04-21

Įvyko komisijos posėdžių 197

Apsvarstyta prašymų dėl Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio statuso pripažinimo 18 839

Pripažintas teisinis statusas 12 794

Kario savanorio 6 558

Laisvės kovų dalyvio 6 236

Nepripažintas teisinis statusas 4 538

Kario savanorio 2 057

Laisvės kovų dalyvio 2 481

Pastaba. Apsvarstytų prašymų skaičius (18 839) nesutampa su pripažintų ir nepripažintų teisinių statusų skaičiumi (17 332), kadangi atskirų asmenų

prašymai svarstomi daugiau nei po kartą.

Pripažintas teisinis statusas: 84 380

Politiniai kaliniai 5 008

Prilygintieji politiniams kaliniams 637

Tremtiniai 42 316

Prilyginti tremtiniais asmenys 14 285

Represuoti asmenys 933

Nukentėjusieji asmenys 17 908

Perkeltieji asmenys 2 434

Buvę beglobiai vaikai 859

Nepripažintas teisinis statusas 1 588

SKELBIMAS

Gegužės 4 d. Mokytojų namų svetainėje 18 val.

Stasės Gaidytės-Averkienės ir Petro Averkos knygos „**Vilnius buvo svajonė**“ sutiktuvės.

Knygą pristatys rašytojas Romas Sadauskas,

hab. m. dr. Nastazija Kairiūkštytė ir

hab. dr. Kazimieras Garšva.

Dainuos choras „Gervėčiai“

(vadovė Loreta Sadauskaitė).

Lenkija: Netektis, Tyla, Malda, Užuojauta, Atmintis

